Ч. 70 Четверъ 1 цвѣтня (13) 1893. Рокъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Голось изъ провінціѣ.

Доля народного учителя у насъ певно незавидна а задача єго велика и красна, вымагаюча великого самопожертвованя, скоро вôнъ хоче єѣ совѣстно сповнити, а однакожь — зъ жалемъ приходить ся намъ то сказати — бувають люде, котрî не то, що не старають ся тымъ просвѣтителямъ народу улекшувати ихъ задачу та хочь дрôбку осолоджувати имъ ихъ незавидну долю, але ще й кидають имъ колоды пôдъ ноги а часто навѣть трактують ихъ противно заповѣди Божôй, котра наказує любити ближнього якъ себе самого. Але нема вже нѣчого горшого якъ то, коли хтось дає другому почувати рôжницю стану и степеня въ наукахъ, котра прецѣ єсть природнымъ выплывомъ нашого устрою суспôльного, и нѣхто длятого не має права величати ся тымъ, що ось то вôнъ придбавъ собѣ або больше знаня або больше маєтку. Таке поступованє вытворює якъ разъ незгоду и роздоры въ суспôльности, котрыхъ наслѣдки можуть въ нашихъ часахъ стати ся необчислимî. На жаль вже кôлька разôвъ доходили насъ голосы о такôмъ поступованю деякихъ людей и ось свѣжо одержали мы голосъ зъ провінціѣ, въ котрôмъ зъ кругôвъ народныхъ учителѣвъ пôдносять ся такî самî жалѣ. Длятого то не можемо здержати ся вôдъ того, щобы голосу сего не помѣстити въ нашôй часописи; нехай вôнъ буде пересторогою и опамятає тыхъ, до котрыхъ вôдносить ся, та наведе ихъ на иншу дорогу въ ихъ поступованю супротивъ тыхъ, котрî неразъ въ тяжкôй недоли мусять сѣяти здорове зерно вѣры и науки въ нашôмъ народѣ. Намъ пишуть:

Коли нашъ нарôдъ почує своє достоиньство людске и стане жити иншимъ житємъ? Треба ще богато просвѣты и науки, церковь и школа мусять ще богато, богато спôльно натрудити ся, щобы нашъ нарôдъ поставити на тôмъ степени моральности и благородности чувствъ, на котрôмъ мôгъ бы бути можливый дальшій єго поступъ и розвôй“. — Таке помежи иншимъ голосить „Народна часопись“ въ числѣ 43 зъ дня 8 марта с. р.

Коли все тоє стане ся? Тогды, коли церковь и школа сповнять свою задачу. Але до сповненя всякого дѣла потреба завсѣгды згоды чинникôвъ — а якоюжь гармонійною повинна бути тая згода тамъ, де розходить ся о такъ высоку и прекрасну цѣль, якою єсть просвѣта народа, єго ублагородненє и матеріяльне пôднесенє! — Въ тôмъ напрямѣ гармонія повинна бути цѣлковито чистою. Чи такъ буває? Чому, буває; але часто и то дуже часто дѣє ся противно.

Бувають у насъ люде, котрымъ здає ся, що они пень и кажуть собѣ: „ось то мы!“ — Видко, що тî люде въ власнôмъ интересѣ не розбирають добре справы, коли не догадують ся, що пень зôставъ бы простою, спорохнавѣлою колодою, коли бы пôсля свого призначеня не дѣлали корѣнцѣ, корѣнє, галузи, галузки и листє. Ажь цѣлость складає ся на тоє, що дерево може жити, цвисти и овочь выдавати. Противно, бракъ въ тôй цѣлости чогось одного, або цѣлкомъ перетинає житє, або наводить хоробу. Коли бы отже такъ пень мôгъ хотѣти и нехотѣти, дуже дурнымъ выдавалось бы намъ, коли бы пень не хотѣвъ мати листя — длятого тôлько — що тоє або єму тяжить, або лишень не подобалось єму длятого, що єго вѣтеръ обриває.

Якъ дерево свои части, такъ всякій нарôдъ мусить мати въ собѣ всѣлякî станы, котрî по свому призначеню працюють для єго добра — для удержаня въ здоровлю цѣлости того народу. Кождый отже станъ має своє значѣнє и кождому належить ся признанє по єго заслугамъ. Тымчасомъ бувають у насъ люде, котрî другихъ якось на лôктѣ мѣрять. Не оденъ не може забути того, що бувъ колись на университетѣ и дивить ся на другого, котрому не судилось такъ далеко зайти, такъ зъ высока, що — якъ то кажуть — апѣ не приступай до него. Обовязки вымагають часто, щобы люде зъ людьми сходилось. Але въ тôмъ выпадку вôдходишь чоловѣче и выносишь замѣсть тепла, щось нѣбы солому, нѣбы сѣчку въ груди.

Чи се длятого, що ты, яко народный учитель, не змѣривъ ажь до університету, чи длятого, що твôй станъ то „дѣды“, що въ очи тобѣ сказали! — Ту лишень вѣра свята черезъ ласку Божу подати може высшу силу духа, що чоловѣкъ инакше на свѣтъ погляне, а не знеохотить ся, не похилить ся, не упаде.

Панове Учителѣ! Суть въ краю денеде твердо-мудро мыслячî люде, що Васъ пôсля множества побираныхъ Вами карбованцѣвъ цѣнять! Чи се упокоренємъ для Васъ бути має? Нѣ, се нехай буде заохотою до ще ширѣйшои для народа працѣ. Не тамъ чоловѣкъ, де голова высоко, — але тамъ, де при свѣтлôмъ умѣ, тепле и благородне серце въ груди бє ся. — Чейже не всюды однаковî люде, чейже не всюды самымъ собѣ васъ оставлять! Сильнѣйшî, больше вплывовî, попирати васъ будуть, а слабшî зъ утѣхою пригорнуть до себе. Здорового зерна, яке будете сѣяли, чей нѣхто не подасть въ пôдозрѣнє; оно не здоптане на вашу и другихъ потѣху посходить и дальше розвиватись буде, а овочь вашои щирои працѣ певно буде въ собѣ мати и дорогоцѣнный лѣкъ на бѣду селяньску.

---

8)

Звычай и мода.

(Дальше*).

Рôвночасно зъ введенємъ въ звычай ношеня перуки вôйшовъ такожь звычай пудрованя волося т. є. посыпуваня єго мѣлкою и дуже бѣлою мукою зъ рижу, до чого служили окремî прилады т. зв. пудровî шприцы. Кн. Кавніцъ, котрый перебиравъ ся двацять або й трицять разôвъ на день, пудрувавъ ся неразъ цѣлыми годинами въ окремо призначенôй до того комнатѣ. Вôнъ стававъ по серединѣ комнаты а єго обступали слуги зъ шприцами и пудромъ, та мусѣли кождый кучерикъ на єго головѣ окремо посыпувати, пôдчасъ коли вôнъ самъ обертавъ ся на всѣ боки, щобы пудръ розложивъ ся рôвномѣрно на єго головѣ. Можна собѣ представити, якъ смѣшно мусѣла выглядати та операція для тверезо мыслячого чоловѣка: князь стоявъ по серединѣ, доокола него цѣла гурма слугъ а всѣ на даный знакъ почали дути на него порошкомъ такъ, що въ однôй хвили зробила ся бѣла хмара пудрова, середъ котрои ледви було видко князя стрôйка. Про саского міністра Бріля розказують, що вôнъ мавъ триста перукъ и триста всѣлякихъ одѣнь, а до кождого одѣня належали окремî черевики, окрема палиця и окрема табакерка. Вôнъ перебиравъ ся що найменше два разы на день, а тогды приносивъ єму слуга книгу, въ котрôй точно записувало ся, коли и яке одѣнє вôнъ убиравъ.

Звычай голеня вусôвъ и бороды пôшовъ въ 17 столѣтю зъ Франціѣ за короля Людвика XIV. Коли той король въ 1680 р. казавъ собѣ обголити свои дуже маленькî вусы, пôшли за єго примѣромъ всѣ достойники а дальше майже всѣ монархи и ихъ дружина по цѣлôй Европѣ. Въ давныхъ часахъ бувъ звычай ношеня бороды загальный, особливо же на Всходѣ, де борода до нинѣ уважає ся ознакою поваги и мужескои силы; ажь захôдна цивілізація змѣнила сей звычай и ввела въ него моду. Нинѣ звычай та способъ ношеня бороды и вусôвъ у народôвъ европейскихъ ставъ ся майже ихъ характеристикою. Анґлійцѣ н. пр. голять бороду и вусы, а лишають волосє лишь по бокахъ лиця т. зв. набороды або фавориты; часть Нѣмцѣвъ лишає волосє лишь по пôдъ бороду и докола лиця т. зв. швабскî бороды, Русины на Украинѣ вôдрôжняють ся тымъ вôдъ москалѣвъ, що голять бороду а носять лишь довгî вусы. Вôдъ Испанцѣвъ вôйшла въ моду борода т. зв. испанка, вôдъ цѣсаря Наполеона III. т. зв. наполеонка. Звычай ношеня краснои довгои и широкои бороды, роздѣленои по серединѣ на двѣ части т. зв. борода максиміліяньска, пôшовъ вôдъ бл. п. брата нашого Цѣсаря, Архікн. Максиміліяна, бувшого мехіканьского цѣсаря.

При сêй нагодѣ годить ся ще згадати про звычай голеня бороды и вусôвъ у службы. Въ тôмъ звычаю видко очевидно змаганє вôдрôжнити службу вôдъ ихъ панôвъ. Єсть то звычай може и не згôдный зъ цивілізацією, — бо прецѣ, коли вже розходить ся о рôзницю, можна то зробити ліберіею, а не поганити чоловѣкови лиця — але вôнъ єсть дѣйстно и мабуть довго ще буде удержувати ся, подôбно якъ звычай убирати службу въ народнî строѣ, хочь не оденъ аристократъ нехтує народнымъ строємъ и волить убирати ся по французски.

Але лишѣмъ вже сей тематъ а приглянѣмо ся тымъ проминаючимъ и змѣняючимъ ся мало що не кôлька разôвъ до року звычаямъ, вôдносячимъ ся головно до плеканя и прикрашуваня тѣла за помочею одѣня та взагалѣ звычаямъ, котрыхъ цѣлею єсть звеселяти житє чоловѣка.

IV.

Вже само слово „мода“, котре єсть французского походженя (la mode), вказує наглядно, зъ вôдки взялась мода. Оно означає властиво способъ убираня ся и длятого не можнабы сказати, що мода взяла свôй початокъ ажь вôдъ Французôвъ: она далеко старша, бо сягає ажь въ глубоку старину. Колижь заведенє моды приписуємо Французамъ, то хиба лишь длятого,

*) Гляди ч. 65 „Народ. Часописи“.

Справы краєвѣ.

(Громадскѣ округи санітарнѣ). Въ силу постановъ §§. 4 и 5 закона краєвого о органiзацiи громадскои службы здоровля, ухваливъ Выдѣлъ краєвый въ порозумѣню зъ Намѣстництвомъ, установити слѣдуючихъ чотирнацять округôвъ санiтарныхъ: въ повѣтѣ залѣщицкôмъ зъ осѣдкомъ въ Червоногородѣ; въ повѣтѣ самбôрскôмъ зъ осѣдкомъ въ Луцѣ; въ повѣтѣ богородчаньскôмъ зъ осѣдкомъ въ Богородчанахъ; въ повѣтѣ гусятиньскôмъ зъ осѣдкомъ въ Пробôжнѣ; въ пов. низькôмъ зъ осѣдкомъ въ Руднику; въ пов. турчаньскôмъ зъ осѣдкомъ въ Борини; въ пов. надвôрняньскôмъ зъ осѣдкомъ въ Майданѣ середнôмъ; въ пов. коломыйскôмъ зъ осѣдкомъ въ Яблоновѣ; въ пов. пôдгаєцкôмъ зъ осѣдкомъ въ Вишнѣвчику; въ пов. чорткôвскôмъ зъ осѣдкомъ въ Улашкôвцяхъ; въ пов. чесанôвскôмъ зъ осѣдкомъ въ Нароли; въ пов. Станiславôвскôмъ зъ осѣдкомъ въ Марiямполи; въ пов. товмацкôмъ зъ осѣдкомъ въ Нижневѣ — и въ повѣтѣ косôвскôмъ зъ осѣдкомъ въ Жабю.

Позаякъ Намѣстництво высказало бажанє, щобы Выдѣлъ краєвый вже теперь завôзвавъ всѣ повѣты въ краю до заявленя ся, чи хотять сего року установити оденъ або бôльше округôвъ санiтарныхъ, вôдповѣвъ Выдѣлъ краєвый, що зробить такъ, але просивъ Намѣстництво, щобы оно надôслало близшѣ данѣ до запроєктованя Соймови нового ряду округôвъ санiтарныхъ и придѣленя до нихъ поодинокихъ мѣсцевостей, а заразомъ выказу податкôвъ безпосередныхъ, приписаныхъ до побору въ повѣтахъ, а то въ цѣли представленя у внесеняхъ Соймови докладныхъ чиселъ що до высоты субвенцiѣ, до якихъ евентуально фондъ краєвый буде въ будучности зобовязаный при твореню дальшихъ округôвъ.

По мысли того бажаня предложило Намѣстництво проектъ установленя лѣкарѣвъ окружныхъ въ 23 повѣтахъ, обнимаючихъ 31 округôвъ.

Выдѣлъ краєвый завôзвавъ Выдѣлы повѣтовѣ, щобы засягнувши мнѣня згаданыхъ громадъ и обшарôвъ двôрскихъ, представили Выдѣлови краєвому въ порозумѣню зъ старостами, чи тѣ громады и обшары двôрскѣ зô взгляду на вôддаленє поодинокихъ мѣсцевостей, на ихъ залюдненє, вôдносины комунiкацiйнѣ и т. д. мають бути злученѣ въ пропонованый округъ. Данѣ тѣ потрѣбнѣ Выдѣлови краєвому до предложеня Соймови вôдповѣдныхъ внесень въ сѣй справѣ.

Подорожь Русинôвъ до Риму.

Въ справѣ авдiєнцiѣ рускихъ путникôвъ у Св. Отця, Папы Льва XIII оголосивъ митрополичій Ординарiятъ въ „Архiепархiяльныхъ Вѣдомостяхъ“ ч. IV. слѣдуючу вôдозву Комiтету ювилейного:

„По засягненю докладныхъ информацiй дотычно принятя путникôвъ удаючихъ ся на ювiлей Святѣйшого Отця видить ся рускій Комiтетъ ювiлейный спонуканымъ подати до загальнои вѣдомости, що авдiєнцiя у святѣйшого Отця папы Льва XIII для депутацiѣ рускои назначена на 29 мая с. р., длятого выѣздъ зô Львова депутацiѣ ювiлейнои наступить дня 20 мая с. р.

„Хотячѣ взяти участь въ тôй депутацiѣ зволять зголошеня чимъ скорше а найдальше до 25 цвѣтня Комiтетови надôслати, бо вôдъ числа участникôвъ зависить узысканє знижєня на зелѣзницяхъ а взглядно ѣзды осôбнымъ поѣздомъ по цѣнахъ зниженыхъ. И такъ: коли 300 осôбъ зголосить ся, то даєзниженє (на Cormons Mestre-Padua-Bologna-Florenz-Chiusi Римъ) Пôвнôчна зелѣзниця, коли 450 — зелѣзниця державна, коли 200 — зелѣзниця полуднєва, а италiяньскѣ, коли бы число путникôвъ нашихъ становило що найменше 200 осôбъ. Такъ знижєнѣ цѣны выносили бы зъ Вѣдня 82 зр. I-ою клясою, 59 зр. II-ою клясою, а 36 зр. 50 кр. III-ою клясою туда и назадъ. Якъ на теперь рѣчи стоять, то найкориснѣйшѣ цѣны безъ огляду на число участникôвъ суть: на Будапештъ-Реку-Фiюме-Римъ и выносять поѣздомъ поспѣшнымъ туда и назадъ I-ою кл. 63 зр. 80 кр., II-ою кл. 48 зр. 20 кр.; особовымъ I-ою кл. 57 зр. 40 кр., II-ою клясою 43 зр. 60 кр., а III-ою клясою 28 зр. 20 кр., — до того зô Львова до Будапешту туда и назадъ поѣздомъ поспѣшнымъ I-ою клясою 28 зр. 20 кр., II-ою клясою 20 зр., III-ою клясою 12 зр. 60 кр., а особовымъ I-ою класою 25 зр., II-ою клясою 17 зр., 60 кр., а III-ою 11 зр.

„Близшѣ данѣ дотычно помѣщеня и стравунку въ Римѣ будуть въ короткôмъ часѣ оголошенѣ.

„Поскорѣть длятого Вп. Братя якъ духовнѣ такъ и свѣтскѣ якъ найчисленнѣйше зô зголошенями до Комiтету, а той удѣлить безпроволочно всякихъ поясненъ и подасть остаточно якъ найдокладнѣйше часъ и мѣсце збору участникôвъ и другѣ до поѣздки вôдносячѣ ся вѣсти“.

На прошенє центральнои комiсiѣ для обходу ювiлею, Папа розрѣшивъ путникôвъ до Риму якъ вôдъ строгого посту такъ и вôдъ забороны уживаня мясныхъ и молочныхъ стравъ пôдчасъ подорожи, а въ часѣ побуту въ Римѣ вôдъ острѣйшихъ правъ посту заховуваныхъ въ Римѣ.

Въ часѣ авдiєнцiи у Св. Отця рускѣ путники зложать ему — кромѣ Петрового гроша — також книгу Євангелiя найновѣйшого выданя и адресу зъ пôдписами галицкихъ Русинôвъ. Якъ Євангелiє такъ и адреса зъ пôдписами будуть оправленѣ въ стилю чисто-народнôмъ рускôмъ пôсля взору нашого руского артиста-Гуцула Шкрiбляка. А що выготовленє адресы и оправа єѣ та Євангелiя потягнуть за собою значнѣ кошты (котрѣ годѣ покрывати зъ Петрового гроша), то митрополичій Ординарiятъ поручає Духовеньству, щобы въ недѣлю Томину зарядило на тую цѣль складки по церквахъ и зôбранѣ грошѣ чимъ скорше переслало просто до митроп. Консисторiѣ.

Аркушѣ адресовѣ уже розôслано зô Львова урядамъ деканальнымъ зъ порученємъ, щобы заразъ на двѣ руки розôслали ихъ осôбными пôсланцями урядамъ парохiяльнымъ. Урядъ парохiяльный має, (пôдписавши самъ), запросити для пôдпису знатнѣйшихъ, особливо письменныхъ, парохiянъ, и заразъ вôдослати дальше. По пôдписахъ у всѣхъ парохiяхъ урядъ деканальный перешле заразъ аркушѣ Консисторiи. Митроп. Ординарiятъ поручає урядамъ парохiяльнымъ, щобы при пôдписахъ ужито належитого атраменту и щобы аркушѣ выйшли чисто. Зô всѣхъ деканатôвъ аркушѣ зъ пôдписами мають наспѣти до Львова до 25 цвѣтня.

Петрового гроша на ювiлейный даръ Папѣ вплынуло до митроп. Консисторiи въ мѣсяци лютôмъ 1910 зр. 10 кр., а зъ попередными 125 зр. 14 кр., разомъ 2035 зр. 24 кр.

Перегляд политичный.

Найважнѣйшимъ фактомъ полiтичнымъ зъ послѣдныхъ днѣвъ есть, що Є. Вел. нашъ Цѣсарь принимавъ вчера на приватнôй авдiєнцiи болгарского президента мiнiстрôвъ Стамболова. Стамболовъ старавъ ся о ту авдiєнцiю черезъ мiнiстра справъ заграничныхъ ґр. Кальнокого и розказує, що Є. Вел. Цѣсарь высказавъ єму свою щиру симпатiю для Болгарiѣ. Болгарска кольонiя видить въ сѣй авдiєнцiи вдоволенє нашого Монарха зъ теперѣшного стану въ Болгарiи.

Зачувати, що разомъ зъ Є. Вел. Цѣсаремъ приѣде на краєву выставу до Львова також Найдост. Архiкн. Кароль Людвикъ.

Въ Будапештѣ хотѣвъ якiйсь Чоличь, бувшій пивничный князя примаса угорского, Вашарого убити єго, але секресарь кп. примаса Коль, не допустивъ до того а Чоличь заколовъ

що они були першѣ въ Европѣ, котрѣ зъ разу несвѣдомо а вôдтакъ зъ добре напередъ обдуманою цѣлею стали вводити що разъ то новый спосôбъ убираня ся и почали примѣнювати єго не лишь до кождои поры року, але й вôдповѣдно до всѣлякихъ нагодъ та хвиль въ житю; они пôдхопили слабу сторону людску — охоту строєня ся та почали робити зъ неи капiталъ. Середъ нинѣшныхъ обставинъ вже навѣть и трудно сказати, чи мода есть добрымъ чи злымъ звычаємъ, бо хочь она зъ однои стороны змушує людей до величезныхъ выдаткôвъ, выкликує въ нихъ пристрасти та руйнує ихъ матерiяльно, то зъ другои стороны знову дає соткамъ тысячѣвъ людей заробокъ и спосôбъ до житя. Правда, що колибъ люде остались були при давныхъ звычаяхъ н. пр. при давнôмъ способѣ убираня ся, то выдатки ихъ може й були бы меншѣ, ихъ труды и змаганя могли бы були звернути ся на инше поле; але й то правда, що меншѣ потребы мусѣли бы потягнути коли вже не повну застою, то бодай значне ослабленє ихъ дѣланя. Велика простота звычаѣвъ, якъ и занадто часта велика змѣна ихъ, то двѣ скрайности, котрѣ спиняють всякій поступъ и розвôй; перша стає ся запорою, друга руиною для чоловѣка. Середна дорога якъ всюды, такъ и тутъ найлѣпша — золота.

Вже зъ попередного можна було добачити, що мода не завсѣгды брала свôй початокъ зъ якоись природнои потребы, але противно була часто наслѣдкомъ лишь якоись примхи, якогось безглуздого наслѣдуваня другихъ. Досыть було, щобы сей або той виднѣйшій чоловѣкъ, якiйсь монархъ або якiйсь достойникъ єго прибравъ собѣ якiйсь звычай, а вже заразъ пішли за нимъ и всѣ другѣ на слѣпо не розбираючи, чи то добре чи нѣ. Зъ другои же стороны треба й то признати, що й розумнѣйшій и делiкатнѣйшій спосôбъ житя причинивъ ся богато до введеня моды. Ще до 18 столѣтя не було н. пр. звычаю змѣняти часто бѣля и постелѣ. Навѣть люде зъ найвысшихъ клясъ того не робили. Мы нинѣ дивуємо ся, якъ може н. пр. нашъ гуцулъ ходити въ полонинѣ цѣле лѣто въ однôй сорочцѣ, котру вымастить масломъ, а давнѣйше навѣть и королѣ лишь рѣдко змѣняли бѣлє. Французского короля Людвика XIV ѣла нужда и не давала єму въ ночи спати, а прецѣ вôнъ не прийшовъ на ту гадку, що то рѣчь дуже добра и приємна убирати частѣйше чисте бѣлє. Такъ само й уживанє хустокъ до носа не такъ то дуже давно вôйшло въ моду, ба й нинѣ ще не стало загальне. Ще въ 18 столѣтю чистили собѣ носы навѣть на королѣвскихъ и цѣсарскихъ дворахъ въ той спосôбъ, що одну єго дѣрку стулювали собѣ пальцемъ, а зъ другои выдмухували въ коминки (замѣсть печей були тогды по домахъ лишь широкѣ коминки) зовсѣмъ на такiй самъ ладъ, якъ то робить ще нинѣ нашъ малоинтелiґентный селянинъ.

Але не завсѣгды переносила ся мода силою звычаю и наслѣдуваня. Неразъ накидувано єѣ насильно. Пôдъ симъ взглядомъ памятною есть реформа звычаѣвъ въ Россiи, яку завѣвъ бувъ царь Петро I. Вôнъ придививши ся звычаямъ на Заходѣ, хотѣвъ и въ кореннôй Россiи завести европейску цивiлiзацiю, а що єму не удавало ся перевести примѣромъ и словомъ, то переводивъ силою. За єго часôвъ уставлювано на въѣздахъ до бôльшихъ мѣстъ сторожу, котра зъ приказу царя мала допильнувати того, щобы кождый, приѣзджаючій до мѣста, бувъ убраный по европейски; передовсѣмъ же заказувано носити бороды и довгѣ халаты. Хто не сповнявъ приказу, того ловила сторожа при въѣздѣ до мѣста и на силу обтинала єму довгу єго бороду або єго халатъ. Жидамъ заказано носити ярмурки и пейсы, и длятого россiйскѣ жиды и до нинѣ ихъ не носять.

Годѣ намъ тутъ наводити всего, що пôдпадало або й пôдпадає модѣ, бо то за надто обширный матерiялъ, щобы зъ нимъ можна коротко упорати ся; але наведемо тутъ хочь дещо цѣкавѣйшого и поясняючого намъ теперѣшну нашу моду. Зачнемо вôдъ накрытя головы.

Звычайнє у насъ накрытє головы есть шапка або капелюхъ, уживанѣ пôсля того, якъ якiй край, холоднѣйшій або теплѣйшій, або пôсля того, якъ яка пора року. Якiй видъ

его кôлька разôвъ небезпечно ножемъ; есть однакожъ надѣя, що Коль выздоровѣе. Чолича арештовано и вôнъ признае ся, що хотѣвъ убити кн. примаса, бо той не хотѣвъ приняти его назадъ на службу, а вôдтакъ хотѣвъ пôдрѣзати собѣ горло бритвою. Майже цѣла родина Цѣсарска зложила кн. примасови ґратуляцію по причинѣ его щасливого выратованя.

До Pol. Corr. доносять, що подорожь сербскои королевои Наталіѣ до Ялты мае на цѣли вышукати для молодого короля сербского яку россійску княгину на жену.

Въ цѣлôй Россіи выкликала велику сензацію ухвала шляхты катеринославскои ґуберніѣ домагаюча ся вôдъ правительства заказу закупованя землѣ Нѣмцями въ полудневôй Россіи.

Новинки.

Львôвъ дня 12 цвѣтня.

— **До ц. к. школъ кадетскихъ** будуть приняти въ слѣдуючимъ рокомъ шкôльнымъ (15 вересня 1893/4) въ приближеню таке число ученикôвъ: На I. рôкъ кадетскои школы для пѣхоты у Вѣдни, Будапештѣ и Празѣ по 100. — На I. рôкъ такои самои школы кадетскои въ Карльштадтѣ, Картгаввѣ (коло Берна) и въ Лобзовѣ (коло Кракова), въ Германштадтѣ, Тріестѣ, въ Лібенавъ (коло Градця), въ Претбурзѣ, Инсбруку и Темешварѣ по 30 до 50. — На I рôкъ школы кадетскои для артілеріѣ 100. — На I. рôкъ школы кадетскои для піонірôвъ 50. — На I. рôкъ школы кадетскои для кавалеріѣ 70. — На II, III. и IV. рôкъ школы кадетскои для кавалеріѣ и на II. рôкъ школы кадетскои для артілеріѣ и піонірôвъ будуть приймати ся аспіранты лишь въ мѣру потребы; на III. и IV. рôкъ школы кадетскои для артілеріѣ и піонірôвъ не будуть зовсѣмъ приймати ся. — Поданя треба вносити до 25 липня 1893 р. до команды тои школы, до котрои кандидатъ хоче бути принятый. Близшй условія принятя мѣстять ся въ приписахъ о приймаю кандидатôвъ до школъ кадетскихъ (*Vorschrift über die Aufnahme von Aspiranten in die k. u. k. Kadetenschulen*), котрй можна набути въ ц. и к. придворнôй книгарни *L. W. Seidl u. Sohn* у Вѣдни.

— **Руске Касино въ Стрыю** устрое дня 13 с. м. вечерокъ въ честь XXXII ихъ роковинъ смерти Тараса Шевченка въ слѣдуючою проґрамою: 1) Вступне слово дра Евгенія Олесницкого. 2) Ромберґа квартетъ — пп. Р., Ґ., Ф. и Л. — 3) а) Воробкевича „Якъ бымъ знала" и б) Кналля Slovan — хоръ мужескій. — 4) Бенделя сольо фортепянове — п-на В. Г., учениця консерваторіѣ. — 5) Воробкевича „У Петрôвку" — хоръ мужескій. — 6) Декламація — п-на З. Н. — 7) Бетговена романца и Вѣнявского Обертасъ, дуетъ скрипка зъ фортепяномъ п-на В. и Г. и п. Ґ. — 8) Моцарта квартетъ смичковый. — 9) Нижанкôвского „Зъ окрушкôвъ" — хоръ зъ фортепяномъ. — Початокъ о год. 7½ вечеромъ въ сали пôдъ „Чорнымъ Орломъ".

— **Выдѣлъ „Бесѣды Рускои" въ Тернополи** устрое въ недѣлю Провôдну 16 цвѣтня с. р. въ комнатахъ власныхъ вечеръ зъ танцями, на котрый симъ запрошуе. Осôбнй запрошеня розсылатись не будуть.

— **Приватистки,** котрй намѣряють складати испытъ зрѣлости въ семинаріи учительскôй женьскôй у Львовѣ зъ кôнцемъ сего шкôльного року мають внести поданя до дирекціи того заведеня (ул. Скарбкôвска ч. 39) найпôзнѣйше до 15 мая и предложити: 1) метрику (на доказъ скôнченого 19 го року житя); 2) свѣдоцтво здоровля вôдъ лѣкаря правительственного; 3) свѣдоцтво поведеня и 4) короткій описъ вôдбутыхъ наукъ и выказъ перечитаныхъ до испыту творôвъ.

— **Холера.** Зъ Кудринець доносять, що тамъ занедужала знову одна особа на холеру и незадовго померла. Зъ недужихъ, що позôставали въ лѣченю, умерло трое людей. Позôстало въ лѣченю ще осьмеро людей. Въ Пôдгородицу, присѣлку належачôмъ до Слобôдки турилецкои, въ повѣтѣ борщѣвскôмъ, занедужавъ оденъ зарôбникъ, въ котрого ексктахъ розпôзнано въ лябораторіи краевои Рады здорорвля безсумнѣвнй бацилѣ холеричнй.

— **Про огонь въ Пôдгайчикахъ коло Рудокъ** доносять: Вô второкъ дня 4 с. м. въ само полудне погорѣло село Пôдгайчики коло Рудокъ. Згорѣли церковь, дзвôниця, школа и 200 нумерôвъ. Того дня бувъ торгъ у Рудкахъ, то люде выйшли на торгъ, полишивши дѣти дома. Дѣти стрѣляли зъ капслѣвъ на пѣстолетѣ и зъ того счинивъ ся огонь. Згорѣло четверо дѣтей, богато худобы и дробу При сильнôмъ вѣтрѣ не було ратунку. Тысячь душь осталось безъ хлѣба, одежѣ, пашѣ. Богато народу попекло ся. Дôмъ пароха и стодола не згорѣли, а тôлько иншй будынки. Скора помôчь конечна. Ласкавй датки треба посылати на руки о. К. Кульчицкого, пароха въ Пôдгайчикахъ, почта Рудки. Шкода лише въ части убезпечена, выносить 50 000 зр. Церковь лише вôдъ року зъ тяжкою бѣдою заасекуровано.

— **Тѣло незвѣстного чоловѣка** найдено въ Милятичахъ повѣта львôвского Люде, що вертали въ велику пятницю зô Львова полемъ, знайшли чоловѣка, котрый лежавъ нагій на поли, а котрому вже вороны вылювали очи и губы Судово лѣкарске слѣдство выказало, що той чоловѣкъ лежавъ вже на поли якихъ чотиры тыжднѣ, мôгъ мати около 32 лѣтъ, бльондинъ и очевидно заблудивъ пôдчасъ заметели снѣговои на поли та замерзъ Може бути, що вôнъ хвилево зôйшовъ зъ розуму и розôбравъ ся до нага и такъ замерзъ. Руки и ноги мавъ зовсѣмъ вôдмороженй. Чоловѣка того не знавъ нѣхто въ околици. Пôдъ нимъ знайдено его одѣжь, зъ котрои розпôзнали, що вôнъ походивъ зъ бобрецкого повѣта. Его сохоронено на кладовищи въ Волковѣ.

— **Пригода пяницѣ.** Добре то кажуть, що пяницѣ и дѣти мають щастє въ небезпечныхъ пригодахъ. На доказъ того може послужити слѣдуючій выпадокъ, якій ставъ ся тамтого тыждня въ ночи на суботу. Воякъ 30 полку пѣхоты, Федоръ Черкасъ, вертаючи пяный до дому, зайшовъ на Пôдзамчу на шляхъ зелѣзницѣ и сѣвъ собѣ на шинахъ недалеко бровару Киселькн. Якъ разъ въ ту пору надъѣхавъ поѣздъ особовый, що вôдходивъ передъ 11 год. до Пôдволочискъ. Але провидѣнє Боже очевидно стерегло пяницѣ, бо машина змела Черкаса зъ шинъ и кинула нимъ на бôкъ такъ, що вôнъ лишь трохи потовкъ собѣ голову и здеръ шкôру на хребтѣ. Перепудженого пяницю вôдставлено вôдтакъ по удѣленю ему першои помочи лѣкарскои до войскового шпиталю.

— **Злочинця Гендіґера,** звѣстного изъ голосного процесу о шпѣгуньство въ Галичинѣ въ користь Россіѣ а засудженого на 10 лѣтъ тяжкои вязницѣ, вôдставлено оногды зъ Кракова до карного заведеня у Висьничу.

— **Вôдъ ужаленя пчолою** згинула въ Ґротта въ Чехахъ жѣнка одного зъ тамошныхъ властителѣвъ пасѣкъ, Наймана. Найманъ выймивъ бувъ плястеръ меду зъ улия и сховавъ его до шафы въ неприсутности жѣнки. Жѣнка вернувши домôвъ хотѣла скоштувати меду и взяла кусникъ до рота. Наразъ почула великій бôль въ горлѣ. Показало ся, що въ тôмъ кусннку меду була укрыта пчола, котра запустила нещасливôй жѣнцѣ свое жало въ саму гортанку. Мимо скорои помочи лѣкарскои Найманова удушила ся.

✝ Посмертнй вѣсти.

Въ послѣдныхъ дняхъ померли: Въ Надвôрнôй, Цезаръ Неметі, властитель части дôбръ Цуцилова, членъ выдѣлу повѣтового въ Надвôрнôй, въ 73-ôмъ роцѣ житя; у Львовѣ, дръ Адольфъ Вікторъ Гекъ, адъюнктъ судовый и бувшій доцентъ на выдѣлѣ правничôмъ при львôвскôмъ універсітетѣ, въ 41-ôмъ роцѣ житя; Иванъ Марковскій инжінеръ зелѣзницѣ державнои въ 46 ôмъ р. житя.

Господарство, промыслъ и торговла

— **Станъ воздуха** за минувшй добы числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 11 с. м. до 12 год. въ полудне дня 12 с. м.: середна теплота була + 3·3° Ц., найвысша + 15·2° Ц. (вчера по полудни), найнизша + 1·0° Ц. нинѣ въ ночи. Барометеръ иде въ гору (765). Вѣтеръ буде пôвнôчно-захôдный, мѣрный, теплота обнизить ся до + 3·0° Ц.. небо буде легко захмарене; опаду не буде, погода.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ** дня 10 с. м. пшениця 7·75 до 8·—; жито 6·— до 6·25; ячмѣнь 5·— до 5·75; овесъ 5·25 до 6·—; рѣпакъ 10·— до 12·—; горохъ 6·50 до 9·50; вика 4·75 до 5·25; насѣнє льняне 11·50 до 11·75; бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—; гречка —·— до —·—; конюшина червона 65·— до 72·—; бѣла 75·— до 90·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 22·— до 24·—; анижь 38·— до 39·—; кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль —·— до —·—; спірітусъ готовый 12·— до 13·—.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 12 цвѣтня. Кн. Фердинандъ болгарскій выѣхавъ зъ матерію княг. Климентиною до Италіѣ. Стамболовъ и Грековъ остались ще у Вѣдни.

Берлинъ 12 цвѣтня. Voss. Ztg. доказуе, що авдіенція Стамболова у Е. Вел. Цѣсаря Австрійского, зробила въ Россіи велике вражѣнє. Она мае велике значѣнє, бо признае теперѣшный станъ въ Болгаріи.

Брукселя 12 цвѣтня. Парляментъ вôдкинувъ 115 голосами противъ 26 внесенє Янзона въ справѣ права загального голосованя. Въ мѣстѣ прийшло въ наслѣдокъ того межи товпами народу а поліціею до кровавои бійки.

Фльоренція 12 цвѣтня. Міністеръ Ґірсъ выѣхавъ до Россіѣ.

За редакцію вôдповѣдав Адамъ Креховецкій.

могла мати первѣстно шапка, трудно сказати; але на всякій случай здае ся, що то бувъ кусень кожѣ зшитый бôльше менше на теперѣшный ладъ нашихъ баранковыхъ шапокъ. Такй шапки стрѣчае ся ще до нинѣ мѣжь малокультурными народами въ Азіи; такй шапки мали такожь давнй Асирійцѣ и нинѣ задержали ихъ ще Персы. Старй Ґерманы убирали ся въ воловй шкôры въ той спосôбъ, що стягнена зъ головы шкôра зъ вола разомъ зъ рогами клала ся на голову, а проча шкôра спадала на плечѣ. Такій строй робивъ ихъ страшными въ очахъ ворога. Другій рôдъ шапки, то турбанъ уживаный у всхôдныхъ народôвъ — довгій кусень якоись матеріѣ, котрою обкручуесь голова. Шапка зъ суконнымъ верхомъ, обшита баранкомъ, здаесь бути комбінаціею двохъ первѣстныхъ формъ. Пôзнѣйше показалась потреба робити лекшй шапки, бодай на лѣто; вôдпало отже футро або баранокъ, а лишило ся само сукно. Лишь для певнои вôдзнаки або для якихсь спеціяльныхъ цѣлей, ношено ще й лѣтомъ великй и тяжкй шапки, обшитй або баранками або бобрами и лисами. Бобровй шапки н. пр. носили давными часами священики на Руси, щобы ними вôдзначити ся вôдъ звычайныхъ людей. Шапки зъ медведѣвъ носили свого часу нѣмецкй и францускй войска, хочь то була по найбôльшôй части имітація. Для заслоненя очей вôдъ сонця, додано опôсля до шапокъ дашки, зменшено ихъ величину, зроблено легкими и тымъ способомъ повстали у Франціи каски, котрыхъ мода перенесла скоро по цѣлôй Европѣ пôдъ назвою кашкетôвъ. Зъ тыми кашкетами могла вже мода доказувати всѣлякй чуда. Разъ роблено ихъ зъ вузонькимъ денцемъ и трохи поданй напередъ та зъ рôвнымъ дашкомъ; другій разъ було денце такъ широке якъ и цѣла шапка, а дашокъ бувъ спадистый. Въ Прусахъ знову роблено кашкеты дуже низькй и зъ денцемъ значно ширшимъ якъ цѣла шапка. Додайможь ще до того кôлька родôвъ матерій н. пр. бѣле, чорне або сине сукно, — то й побачимо, яка тутъ може бути рôзнородна комбінація и якъ широке поле для моды. Бувъ часъ, коли кашкеты були дуже въ модѣ; нинѣ они у насъ по найбôльшôй части щезли, а за то задержались ще въ Россіи. Тамъ носить н. пр. на Волини польска шляхта дуже часто малй, вузкй кашкеты зъ синього сукна, жиды носять чорнй кашкеты зъ широкимъ трохи похиленымъ дномъ, а урядники россійскй и люде войсковй носять синй або бѣлй зъ дномъ широкимъ та ще й зъ маленькою вôдзнакою на передѣ.

(Дальше буде.)

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.